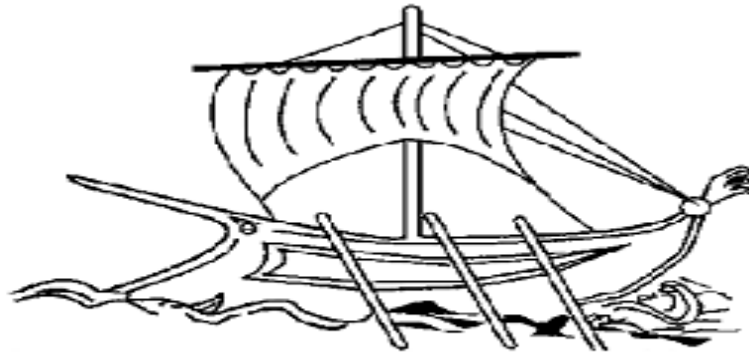

Α.Ε.Ι ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**<<ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ>>**

ΚΑΡΑΣΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Α.Μ : 13828

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Δρ. ΣΥΚΙΑΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ : 2015- 2016

Αφιερώνεται

Στην οικογένεια μου,
για την στήριξη και τη συμπαράσταση που μου
παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον καθηγητή μου Δρ. Συκιανάκη Νικόλαο για την συνεργασία του, την άμεση ανταπόκρισή του , την υπομονή του και την πολύτιμη βοήθειά που μου έδωσε ώστε να ολοκληρώσω την πτυχιακή μου εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ	9
1.1 Εισαγωγή.....	9
1.2 Ιστορική αναδρομή της Ελεγκτικής.....	9
1.3 Η έννοια της Ελεγκτικής.....	12
1.4 Ο σκοπός και η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής.....	13
1.4.1 Ο σκοπός της Ελεγκτικής.....	13
1.4.2 Η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής.....	15
1.5 Τα είδη της Ελεγκτικής.....	17
1.5.1 Προληπτικοί και κατασταλτικοί έλεγχοι.....	17
1.5.2 Ειδικοί και γενικοί έλεγχοι.....	18
1.5.3 Μόνιμοι, τακτικοί και έκτακτοι έλεγχοι.....	18
1.5.4 Κάθετοι και οριζόντιοι έλεγχοι.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	21
2.1 Εισαγωγή.....	21
2.2 Η έννοια του Εξωτερικού Ελέγχου.....	21
2.3 Ο κύκλος εργασιών του Εξωτερικού Ελέγχου.....	22
2.4 Οι κατηγορίες του Εξωτερικού Ελέγχου.....	23
2.4.1 Λειτουργικοί Έλεγχοι.....	24
2.4.2 Έλεγχος αποδοτικότητας.....	24

2.4.3 Χρηματοοικονομικοί Έλεγχοι.....	25
2.4.4 Έλεγχος συμμόρφωσης.....	25
2.4.5 Ειδικοί Έλεγχοι.....	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	26
3.1 Εισαγωγή.....	26
3.2 Η έννοια του Εσωτερικού Ελέγχου.....	26
3.3. Τα είδη του Εσωτερικού Ελέγχου.....	27
3.3.1 Γενικά.....	27
3.3.2 Λειτουργικοί Έλεγχοι.....	27
3.3.3 Οικονομικοί και Λογιστικοί Έλεγχοι.....	27
3.3.4 Έλεγχος παραγωγής.....	28
3.3.5 Διοικητικοί Έλεγχοι.....	29
3.4 Ο σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου.....	29
3.5 Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου.....	32
3.5.1 Εταιρική διακυβέρνηση.....	33
3.5.2 Διαχείριση κινδύνου.....	33
3.5.3 Επικοινωνία Εσωτερικού Ελεγκτή με το Δ.Σ, τα υπόλοιπα τμήματα και τους εσωτερικούς συνεργάτες.....	34
3.5.4 Στρατηγική Εσωτερικού Ελέγχου.....	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	36
4.1 Εισαγωγή.....	36
4.2 Ομοιότητες Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου.....	36
4.3 Διαφορές Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου.....	37
4.4 Πρακτικές μελέτες της αλληλεξάρτησης Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου.....	39
4.5 Αξιολόγηση σχέσης Εσωτερικού Ελέγχου και Ορκωτού Ελεγκτή.....	41

4.5.1 Εσωτερικός Έλεγχος και Ορκωτός Ελεγκτής.....	41
4.5.2 Σκοπός της αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου απο τον Ορκωτό Ελεγκτή.....	42
4.5.3 Διαμόρφωση του Ελέγχου απο τον Ορκωτό Ελεγκτή βάσει της αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	47

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η επιστήμη της Ελεγκτικής απασχολεί τους ανθρώπους από τότε που ξεκίνησαν οι εμπορικές και οικονομικές συναλλαγές μεταξύ τους με αποτέλεσμα την δημιουργία ανάγκης για έλεγχο. Η ανάπτυξη της Ελεγκτικής άνθιζε όλο και περισσότερο με το πέρασμα των χρόνων και προσαρμοζόταν συνέχεια στις νέες συνθήκες των οικονομικών δεδομένων. Αυτό οδήγησε στην εύρεση νέων τεχνικών ελέγχου για την αποτελεσματικότερη λειτουργία και διοίκηση της οικονομικής μονάδας. Οι ραγδαίες εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο ανάγκασαν τις επιχειρήσεις να λειτουργούν με εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους. Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος δημιουργούν ένα κλίμα ασφάλειας , μέσα στην επιχείρηση, διότι σκοπός τους είναι η αποφυγή λαθών , ατασθαλιών και κλοπών από ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες της επιχείρησης.Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των δύο αυτών ελέγχων καθώς και η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ τους (ομοιότητες-διαφορές-αλληλεπίδραση).

ΛΕΞΕΙΣΚΛΕΙΔΙΑ: Ελεγκτική, εσωτερικός έλεγχος, εξωτερικός έλεγχος.

ABSTRACT

The science of Audit employs people since commercial and financial transactions began between them as a result creating the need for audit. The development of the Audit flourished more and more over the years and then adapted to the new conditions of economic data. This led to the finding of new audit techniques for the efficient operation and management of the entity. Rapid developments worldwide have forced businesses to operate with internal and external audits. The internal and external audit create a security climate within the company, because their purpose is to prevent errors, corruption and theft by endogenous and exogenous factors of enterprise. The purpose of this work is the presentation of this two species of audit and to investigate the relationship between them (similarities-differences-interaction).

KEYWORDS : Audit, internal audit, external audit.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των δύο ειδών ελέγχου που επικρατούν στην Ελεγκτική Επιστήμη, δηλαδή τον Εσωτερικό και Εξωτερικό. Παίρνοντας ως βάση την Ελεγκτική, αρχικά αναφέρονται η αναγκαιότητά της και το πλαίσιο των λειτουργιών της και εν συνεχεία αναλύονται οι τεχνικές αυτής. Η Ελεγκτική αποτελείται από τον Εσωτερικό Έλεγχο, του οποίου αντικειμενικός σκοπός είναι η αποτελεσματικότερη οργάνωση της Διοίκησης μίας οικονομικής μονάδας, και από τον Εξωτερικό Έλεγχο ο οποίος εφαρμόζεται με σκοπό να επιβεβαιώσει την εγκυρότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και να εξασφαλίσει την αξιοπιστία της οικονομικής μονάδας. Τέλος, αναφερόμαστε στις ομοιότητες-διαφορές του εσωτερικού-εξωτερικού ελέγχου καθώς και την αναγκαιότητα και των δύο για την ορθή λειτουργία της επιχείρησης.

Η εργασία δομείται με αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόησή της, σε πέντε επιμέρους κεφάλαια και τις ενότητες αυτών, ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην Ελεγκτική Επιστήμη. Ειδικότερα, γίνεται αρχικά η ιστορική αναδρομή και αναφέρονται η έννοια, η αναγκαιότητα και ο σκοπός της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθεται ο Εξωτερικός Έλεγχος. Ύστερα από την εισαγωγή, αναφέρονται η έννοια, ο κύκλος εργασιών και οι κατηγορίες του.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο Εσωτερικός Έλεγχος. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται η έννοια, τα είδη, ο σκοπός, και ο ρόλος του.

Στο τέταρτο κεφάλαιο διερευνάται η Σχέση Εσωτερικού - Εξωτερικού Ελέγχου. Μετά από μια μικρή εισαγωγή, παρουσιάζονται οι ομοιότητες, οι διαφορές, οι πρακτικές μελέτες της αλληλεξάρτησης εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου όπως επίσης και η αξιολόγηση της σχέσης εσωτερικού ελέγχου και ορκωτού ελεγκτή.

Εν κατακλείδι, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικότερα συμπεράσματα που προέκυψαν μέσα από την πτυχιακή εργασία. Συνοπτικά αναφέρονται τα βασικά σημεία της. Η πτυχιακή εργασία ολοκληρώνεται με την βιβλιογραφία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

1.1 Εισαγωγή

Η Ελεγκτική είναι ο κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με την διατύπωση αρχών και κανόνων που αφορούν τη διεξαγωγή οικονομικών ελέγχων. Οι έλεγχοι αυτοί στοχεύουν στην εξακρίβωση και επαλήθευση της αξιοπιστίας και της σημαντικότητας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παρέχει η Λογιστική. Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθεται η έννοιά της και αναφέρεται η ιστορική της αναδρομή. Εν συνεχεία παρουσιάζεται η αναγκαιότητα και ο σκοπός της και τέλος παρουσιάζονται οι κατηγορίες και τα είδη της ελεγκτικής.

1.2 Ιστορική Αναδρομή της Ελεγκτικής

Η ελεγκτική ως πρακτική άνθισε τα τελευταία χρόνια αν και οι καταβολές της είναι από τους αρχαίους πολιτισμούς. Η χρήση της ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη και συνηθισμένη από τους αρχαίους Έλληνες, τους Αιγύπτιους και τους Βαβυλώνιους για την αποτύπωση των λογιστικών πράξεων. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχαν οι "Επιστάτες" οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για έλεγχο της συλλογής των σιτηρών. Στην αρχαία Αθήνα υπήρχαν οι ελεγκτές "Εύθυνοι" οι οποίοι ήταν ελεγκτές διαχείρισης του δημοσίου χρήματος. Στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας οι ελεγκτές

ήταν βασιλικοί υπάλληλοι ,με την ονομασία "Υπατοι", οι οποίοι ασχολούνταν με την συλλογή των φόρων. Η πρακτική αυτή του ελέγχου δημιούργησε ένα κλίμα βεβαιότητας και αξιοπιστίας στις σχέσεις των συναλλασσομένων και αυτό οδήγησε στην αποτύπωση των συναλλαγών σε λογιστικές εγγραφές. Από αρχαιολογικές ανασκαφές έχουν ανακαλυφθεί πολλά ευρήματα, όπως επιγραφές σε δέντρα και πέτρες, που φανερώνουν την αποτύπωση των γεγονότων σε λογιστική μορφή.

Με την αύξηση των αναγκών του ανθρώπου πραγματοποιήθηκε και η επιθυμία για εμπόριο. Με την ύπαρξη του εμπορίου γεννήθηκαν νέες προϋποθέσεις για τις συναλλαγές που πλέον γίνονταν μεταξύ φυλών αλλά και ανθρώπων διαφορετικής κουλτούρας και γλώσσα. Έτσι λοιπόν προέκυψε η δημιουργία ενός κοινού συστήματος συμβόλων για την κατανόηση των συναλλαγών, του οποίου βάση ήταν σύμβολα και χρώματα.

Με την ανακάλυψη του αλφάβητου οι εμπορικές συναλλαγές έγιναν πιο εύκολες και με την συμβολή των Ελλήνων που το μετέτρεψαν σε φωνητικό, οι απαιτήσεις ήταν πλέον εφικτές στο να πραγματοποιηθούν.

Κατά των Μεσαίων δεν υπάρχουν στοιχεία ενδιαφέροντα γύρω από την Ελεγκτική. Στις αρχές της Αναγέννησης βρίσκουμε ξανά ίχνη σχετικά με τον έλεγχο.

Η πρώτη εμφάνιση του όρου <<Auditor>>(ελεγκτής) ανάγεται στο 1285 επί Εδουάρδου του 'Α. Το 1298 στο Λονδίνο, ο Δήμαρχος και οι Σκαβίνοι (Δημοτικοί άρχοντες), ονομάστηκαν επίσημα <<Auditors>>.

Ωστόσο, η ελεγκτική εξελίχθηκε ραγδαία από και κατά την διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης στην Μ. Βρετανία σύμφωνα με τις οικονομικές συνθήκες της εποχής. Από την Μ. Βρετανία η ελεγκτική πέρασε στις Η.Π.Α όπου και καθιερώθηκε.

Στην Ελλάδα η ελεγκτική έκανε την εμφάνιση της το 1956 με την σύσταση του Σώματος Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ) σε συνδιασμό με την συμπαράσταση Άγγλων ορκωτών λογιστών υπο τον έμμεσο έλεγχο του κράτους. Στην Ελλάδα η ίδρυση πολλών ελεγκτικών εταιριών πραγματοποιήθηκε ύστερα από το 1992.

Σήμερα, η πρακτική αυτή της ελεγκτικής αποτελεί μεγάλο κεφάλαιο της οργάνωσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων, των κρατών, αλλά και της ίδιας της κοινωνίας. Σκοπός της ελεγκτικής είναι η εξαγωγή συμπερασμάτων ύστερα από έλεγχο, για την ορθότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Τέλος η εξελισσόμενη πορεία των οικονομικών οργανισμών οδήγησε στην σύσταση ελεγκτικών εταιριών για οργάνωση και συνεργασία των εξωτερικών ελεγκτών με των εσωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων.

1.3 Η Έννοια της Ελεγκτικής

Ο καθηγητή Μπαμπινιώτης¹, παραθέτει ως έννοια της λογιστικής ότι αποτελεί τον επιστημονικό κλάδο και την πρακτική μέσω των αρχών και τον κανόνων για την πραγματοποίηση των οικονομικών ελέγχων, ώστε να προλαμβάνονται λάθη και να αποτυπώνεται η ρεαλιστική χρηματοοικονομική κατάσταση της οικονομικής μονάδας.

Ο Τσακλάγκανος², όρισε την ελεγκτική ως το σύνολο των κανόνων και αρχών μέσω των οποίων γίνεται ο λογιστικός έλεγχος και απορρέουν συμπεράσματα σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση.

Ο Meigs³, ο οποίος θεωρείται ως ο πατέρας της ελεγκτικής επιστήμης από αρκετούς ερευνητές, όρισε την Ελεγκτική ως τον επαγγελματικό κλάδο των οικονομικών και των διοικητικών επιστημών, που ασχολείται με τους γενικούς κανόνες, όρους και προϋποθέσεις για την διεξαγωγή ελέγχου σε κάθε οικονομική μονάδα με σκοπό την σωστή διαχείριση των οικονομικών πόρων καθώς και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Ως αυτόνομος κλάδος της οικονομικής και διοικητικής των επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων η ελεγκτική είναι ταυτόχρονα: επιστήμη γιατί μέσα από τη διερεύνηση παρέχει συνεχώς καινούργια γνώση, τεχνική γιατί σε συνδυασμό με την παραγόμενη επιστημονική γνώση ικανοποιεί τις

---

¹Λεξικό της ελληνικής γλώσσας, Μπαμπινιώτης, Γ. , 2002

² Τσακλάγκανος, Α. (2005). Ελεγκτική, εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

³Ελεγκτική, Meigs, Walter. B., Larser, E.John, and Meigs Robert,ΜετάφρασηΘ. Διαμαντόπουλος- Ι. Ταλαρούγκας, 1984

ανάγκες του ελέγχου και φέρει εις πέρας την αποστολή της. Ως επιστήμη η Ελεγκτική ασχολείται με τη διατύπωση αρχών και κανόνων που αφορούν τη διεξαγωγή οικονομικών ελέγχων. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην επαλήθευση της ειλικρίνειας των ισχυρισμών και των διαβεβαιώσεων των τρίτων. Οι ισχυρισμοί αυτοί αφορούν κατά κανόνα οικονομικά ζητήματα. Ως τεχνική η Ελεγκτική αξιοποιεί την καινούρια γνώση που παράγει ο επιστημονικός κλάδος της, για να ικανοποιήσει πρακτικές ανάγκες ελέγχου και συγκεκριμένα, για να καθορίσει πρότυπα και ελεγκτικές διαδικασίες που εξασφαλίζουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Η τεχνική αναζητά τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. εξακρίβωση της αξιοπιστίας των λογιστικών καταστάσεων) και στο μέσο (π.χ. ελεγκτική διαδικασία) που οδηγεί στην επίτευξη του σκοπού αυτού.

Ακόμα έχει ειπωθεί πως ελεγκτική είναι ο επιστημονικός κλάδος της μεθοδικής διαδικασίας, συλλογής και εκτίμησης ελεγκτικών τεκμηρίων από ένα αρμόδιο πρόσωπο τη δεδομένη στιγμή, τα οποία τεκμήρια ανάγονται σε διακριτές πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας, αποσκοπώντας να επιβεβαιωθεί και να δημοσιευθεί στα μέλη που εκδηλώνουν ενδιαφέρον κατά πόσο οι ενημερώσεις αυτές αρμόζουν σε αδιαμφισβήτητητα κριτήρια.

1.4 Ο σκοπός και η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής

1.4.1 Ο σκοπός της Ελεγκτικής

Η ελεγκτική, ως πρακτική με αντικείμενο της την εξέταση και την εκτίμηση της οργάνωσης μιας επιχείρησης ή φορέα μιας κοινωνίας, κατάφερε να γίνει αναγκαία.

Έτσι η ελεγκτική αναδεικνύει ενδεχόμενες ελλείψεις, με αποτέλεσμα να επισημαίνει ενδείξεις οι οποίες μελλοντικά θα πετύχαιναν επιμηκύνσεις, προκαλώντας μείωση των δαπανών απαλοιφή των σπαταλών.

Ο Τσακλάγκανος⁴ προχωρά στην διακήρυξη των βασικών σκοπών της ελεγκτικής οι οποίοι είναι :

- Εντοπισμός και πρόληψη λογιστικών σφαλμάτων (προληπτικός έλεγχος)
- Ανακάλυψη και αποτροπή λαθών (κατασταλτικός έλεγχος)
- Η εγγύηση της ορθότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (επιβεβαιωτικός έλεγχος)
- Εκτίμηση της συγκρότησης των λογιστικών καταστάσεων, αφού η εξέλιξη της επιχείρησης φανερώνεται από τα στοιχεία αυτά (κύκλος εργασιών – κοστολόγηση)

Καταλήγοντας σκιαγραφείται ο σκοπός της ελεγκτικής που προσαρμοζόταν σύμφωνα με τις επιταγές κάθε χρονικής περιόδου :

- Εως και το 1905 βασικός στόχος της ελεγκτικής ήταν ο εντοπισμός της απάτης.

---

⁴ Τσακλάγκανος, Α. (2005). Ελεγκτική, εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

- Από το 1905 μέχρι το 1933, ακολούθησε ο εντοπισμός της απάτης και προχώρησε στην πρακτική της ορθής αποτύπωσης των οικονομικών πράξεων της επιχείρησης καθώς επίσης και στην ανακάλυψη λαθών.
- Στην περίοδο 1933 – 1940, η ελεγκτική ακολούθησε τις ίδιες πρακτικές όμως δημιουργήθηκε η ανάγκη ενός πιο λειτουργικού εσωτερικού συστήματος ελέγχου.
- Στην περίοδο 1940 – 1970, το αντικείμενο της ελεγκτικής είχε αποκτήσει ένα ευρύτερο φάσμα διεργασιών, κατά την μεταπολεμική περίοδο προκλήθηκε αύξηση του ανταγωνισμού, με προσπάθεια την όσο πιο αποδοτική λειτουργεία του εσωτερικού ελέγχου.
- Στην περίοδο 1970 - 1985 αλλάζει η πορεία και κατευθύνεται προς την ανάλυση περιπτώσεων για την καταγραφή λαθών.
- Τέλος κατά την περίοδο 1985 – 1990 ακολουθεί τακτικές που επικεντρώνονται στον ελεγκτικό κίνδυνο.

1.4.2 Η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής

Η ύπαρξη της ελεγκτικής σημειώνεται κατόπιν τριών βασικών αιτιών :

- Οι ελλείψεις των ανθρώπων
- Η εύρεση και καταπολέμηση λογιστικών σφαλμάτων
- Η απαίτηση αποδεκτών πληροφοριών

Πρακτικά τα σφάλματα και οι ατέλειες είναι εφικτά και συνδέονται με την ύπαρξη του ανθρώπου. Με την αδιάκοπη ανάπτυξη των επιστημών και ειδικότερα των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που επικρατούν, οι αδυναμίες των ανθρώπων παρουσιάζουν διαφορετικότητα η οποία δε θα σταματήσει να υφίσταται⁵.

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα, αντικείμενο της ελεγκτικής είναι η αποφυγή λογιστικών σφαλμάτων τα οποία, ο τρόπος με τον οποίο προέκυψαν μπορεί να είναι είτε από απροσεξία είτε από έλλειψη πείρας των αρχών της λογιστικής. Τα σφάλματα αυτά ταξινομήθηκαν σε έξι κατηγορίες :

- Σφάλματα λογιστικής διατύπωσης
- Σφάλματα αμέλειας
- Σφάλματα επιδόσεων
- Σφάλματα αρχών
- Σφάλματα υπολογιστικά
- Σφάλματα κατά τη διάρκεια της εργασίας

Τέλος για την τεκμηρίωση του σκοπού της ελεγκτικής πρέπει να γίνεται χρήση αξιόπιστων και αντικειμενικών πληροφοριών ώστε αυτές να είναι αποδεκτές. Έχει επικρατήσει η άποψη στο χώρο των οικονομικών πως με την διεύρυνση των κοινωνικών ομάδων, οι εκτιμήσεις για ανακριβής πληροφορίες αυξάνονται. Αν όλες οι πληροφορίες, οι οποίες πηγάζουν από την κοινωνία, είναι αναξιόπιστες δύναται η αναποτελεσματικότητα καθώς επίσης και η ανεπαρκής διαμοίραση των παραγωγικών πόρων . Κατάληξη

---

⁵ Γρηγοράκος, Θ.,(1989), Γενικές Αρχές Ελεγκτικής, Εκδ. ΟΠΑ. Αθήνα

των ενεργειών αυτών είναι η επιβάρυνση της κοινωνίας, όπως επίσης και των υπευθύνων για την λήψη πανομοιότυπων αποφάσεων. Για την όποια δυνατή ριζική αντιμετώπιση της αξιοπιστίας των πληροφοριών, θα μπορούσε να προταθεί η αυτοτελής αξιολόγηση των πληροφοριών.

1.5 Τα Είδη της Ελεγκτικής

Η Ελεγκτική Επιστήμη ανάλογα τον λόγο, τον τρόπο και την περιοδικότητα που διενεργείται ο έλεγχος, διέπεται στα παρακάτω είδη :

Προληπτικοί και Κατασταλτικοί Έλεγχοι

- Ειδικοί και Γενικοί έλεγχοι
- Μόνιμοι, Τακτικοί και Έκτακτοι Έλεγχοι
- Κάθετοι και Οριζόντιοι Έλεγχοι

1.5.1 Προληπτικοί και κατασταλτικοί έλεγχοι

Όπως γίνεται κατανοητό από τον τίτλο απώτερος στόχος του είδους του ελέγχου αυτού είναι η πρόληψη αλλά και η καταστολή πρακτικών που ίσως ή θα προκύψουν στην οικονομική μονάδα.

Από την μία, ο Προληπτικός έλεγχος έχει ως αφετηρία την διαδικασία πριν από την περαίωση του γεγονότος, δηλαδή την διευθέτηση όλων εκείνων των απαραίτητων ενεργειών, καθώς και την αξιολόγηση του προσώπου που θα αναλάβει την εκτέλεσή του. Βασικός γνώμονας επιλογής του κατάλληλου προσώπου αποτελεί η απόδειξη διαφύλαξης και εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου, όπως επίσης και εξασφάλιση της σταθερότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Από την άλλη, ο κατασταλτικός έλεγχος υλοποιείται μετά την εκτέλεση του γεγονότος. Ο έλεγχος αναλαμβάνεται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές (Internal Auditors), οι οποίοι, ακολουθώντας ακέραια την ελεγκτική διαδικασία, προχωρούν στην καταστολή ηθελημένων και αθέλητων σφαλμάτων, απατών, κλοπών.

1.5.2 Ειδικοί και γενικοί έλεγχοι

Οι έλεγχοι αυτοί λαμβάνουν το όνομα τους από το εύρος, την χρονική διάρκεια και των κύκλων των εργασιών τους. Οι ειδικοί έλεγχοι, έχουν ως αντικείμενο μελέτης, αξιολόγησης και έρευνας έναν δεδομένο τμήμα της οικονομικής μονάδας. Απεναντίας, οι Γενικοί έλεγχοι γίνονται σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης, διερευνώντας όλες εκείνες τις κινήσεις τις οποίες ακολούθησε η επιχείρηση σε πραγματική χρονική στιγμή.

1.5.3 Μόνιμοι, τακτικοί και έκτακτοι έλεγχοι

Σύμφωνα με το χρονικό διάστημα στο οποίο συντελούνται οι έλεγχοι διακρίνονται σε μόνιμους, τακτικούς και έκτακτους:

- Μόνιμοι ή Διαρκείς, είναι οι έλεγχοι που διενεργούνται σε όλη την πορεία της επιχείρησης, δηλαδή από τις συναλλαγές μέχρι και την παραγωγική διαδικασία. Θα μπορούσε να λεχθεί ότι ο διαρκής έλεγχος είναι κατά ουσία προληπτικός αφού πριν την διεξαγωγή κάποιας κίνησης μελετάται από τον αρμόδιο.

- Τακτικοί ή Περιοδικοί, είναι οι έλεγχοι οι οποίοι γίνονται ανά περιόδους ώστε να γίνεται αντιληπτή η κατάσταση της οικονομικής μονάδας. Οι έλεγχοι αυτοί καθορίζονται από το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και η πραγματοποίησή τους γίνεται από του εσωτερικούς ελεγκτές μεμονωμένα.
- Έκτακτοι, είναι οι έλεγχοι οι οποίοι γίνονται χωρίς να έχουν προγραμματιστεί, είτε για την συνεχή εγρήγορση της επιχείρησης, είτε ύστερα από ένα απρόσμενο γεγονός.

1.5.4 Κάθετοι και οριζόντιοι έλεγχοι

Οι έλεγχοι διακρίνονται σε κάθετοι και οριζόντιοι, κατόπιν της τεχνικής που χρησιμοποιούν. Έτσι, Κάθετος έλεγχος είναι ο τρόπος με τον οποίον ο ελεγκτής θα χρησιμοποιήσει τα λογιστικά στοιχεία⁶ :

- 1) Αποτέλεσμα Χρήσης
- 2) Ισολογισμός
- 3) Γενική Εκμετάλλευση
- 4) Οριστικό Ισοζύγιο Γενικού Καθολικού
- 5) Ισοζύγια μηνών,
- 6) Ισοζύγια Αναλυτικών Καθολικών
- 7) Γενικό Καθολικό
- 8) Γενικό Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο
- 9) Αναλυτικά Καθολικά,

---

⁶ Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος, Θεσσαλονίκη

10) Αναλυτικά Ημερολόγια

11) Τα Παραστατικά

Δηλαδή, ο ελεγκτής ελέγχει την αξιοπιστία των καταγεγραμμένων τεκμηρίων που διαφαίνονται στον Ισολογισμό, ακολουθώντας μια αντίστροφη πορεία από αυτήν στην οποία κατέληξαν τα στοιχεία αυτά, έτσια καταφθάνει στα αρχικά παραστατικά. Έν τέλει, για την εξαγωγή ορθού συμπεράσματος, ο ελεγκτής συνεννοείται με ανεξάρτητους προς την επιχείρηση συναλλασσομένους, καθώς τα εκδοθέντα από την επιχείρηση στοιχεία δεν είναι τόσο έγκυρες αποδείξεις⁷.

Όμως, ο Οριζόντιος έλεγχος ακολουθεί μια τελείως αντίστροφη διερευνητική πορεία, δηλαδή⁸:

- 1) Τα παραστατικά της επιχείρησης
- 2) Τα Αναλυτικά Ημερολόγια
- 3) Τα Αναλυτικά Καθολικά
- 4) Το Γενικό Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο
- 5) Το γενικό Καθολικό
- 6) Τα Ισοζύγια Αναλυτικών Καθολικών
- 7) Τα Ισοζύγια μηνών
- 8) Το Οριστικό Ισοζύγιο Γενικού Καθολικού
- 9) Η Γενική Εκμετάλλευση
- 10) Ο Ισολογισμός

---

⁷ Κάντζος, Κ. και Χονδράκη, Α. (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική II, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αθήνα

⁸ Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος, Θεσσαλονίκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1 Εισαγωγή

Το κεφάλαιο αυτό αφορά τον εξωτερικό έλεγχο. Αναλυτικότερα, ορίζεται η έννοια του εξωτερικού ελέγχου και το καθιερωμένο πλαίσιο λειτουργίας του. Επίσης παρουσιάζονται ο κύκλος εργασιών του και οι κατηγορίες που τον απαρτίζουν.

2.2 Η Έννοια του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο Εξωτερικός έλεγχος είναι το σύνολο των δεοντολογικά και επιτελικά κανόνων που ορίζει το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ).

Ο εξωτερικός έλεγχος δεν επικεντρώνεται μόνο στο οικονομικό τμήμα μιας επιχείρησης, αλλά και στα υπόλοιπα τμήματα της, τα οποία έχουν σχέση με την λειτουργικότητα του οικονομικού τμήματος. Η χρήση ελεγκτικών μηχανισμών και τεχνικών οι οποίες είναι απαραίτητες, γίνονται σύμφωνα με την αξιολόγηση του ελεγκτή.

2.3 Ο Κύκλος Εργασιών του Εξωτερικού Ελέγχου

Η διενέργεια εξωτερικού ελέγχου και τα αποτελέσματα τα οποία προκύπτουν είναι υψίστης σημασίας για την κοινωνία. Ο έλεγχος είναι αναγκαίο να γίνεται με σύνεση και αμεροληψία, εφόσον υπηρετεί την κοινωνία. Επίσης, ο κύκλος εργασιών που πρέπει να εφαρμόζεται στον εξωτερικό έλεγχο, καθορίζεται από ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο, τα στάδια του οποίου αναπτύσσονται παρακάτω ως εξής:

1. Σχεδιασμός του ελέγχου.

Ο αρμόδιος ελεγκτής κατόπιν συνεννόησης με την ελεγχόμενη εταιρία, διευθετούν τόσο τον χρόνο έναρξης του ελέγχου όσο και την αντίστοιχη ταξινόμηση των φάσεων του, αποσκοπώντας αυτός να μην οδηγήσει στην επιβάρυνση εργασίας του ενός από τα δύο μέρη. Για την ταχεία διενέργεια του ελέγχου ο ελεγκτής ολοκληρώνει εργασίες οι οποίες δεν απαιτούν τόσο χρόνο, όσο τον κλείσιμο των λογιστικών βιβλίων και η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αναγκαίες τεχνικές είναι οι ελεγκτικές οδηγίες και τα ελεγκτικά προγράμματα, τα οποία βοηθούν στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και στον επιμερισμό του συνολικού ελέγχου από συμβατό ελεγκτικό προσωπικό. Έτσι, ο έμπειρος ελεγκτής ελέγχει τα φύλλα εργασίας που προέκυψαν από προηγούμενους ελέγχους, ειδικά εάν η ελεγκτική εταιρία η οποία τα επικύρωσε είναι η ίδια.

2. Αξιολόγηση εσωτερικής οργάνωσης και ελέγχου.

Η ανάγκη για διερεύνηση και εκτίμηση της εσωτερικής οργάνωσης της ελεγχόμενης εταιρίας, όπως επίσης και των μερών

εκείνων, δηλαδή της οικονομικής διεύθυνσης, της μηχανογράφησης και των αποθηκών είναι αυτά τα οποία αναμφισβήτητα χρειάζονται περισσότερο τον έλεγχο. Η εσωτερική οργάνωση καθορίζεται από το οργανόγραμμα της εταιρίας, την απεικόνιση των εργασιών των διαφόρων τμημάτων και την στρατηγική πολιτική της για την επίτευξη των στόχων της. Όμως το μεγαλύτερο ενδιαφέρον του ελεγκτή παρατηρείται στην οργάνωση του λογιστηρίου της επιχείρησης.

3. **Ανασκόπηση και επίβλεψη του ελέγχου.**

Η θέση του υπευθύνου του ελέγχου είναι μια απαιτητική θέση καθώς επιβάλλεται να προσαρμόσει τον χρόνο σε ίσα μέρη για να καταφέρει να ελέγξει μεθοδικά τους υφισταμένους του. Από τα τρία αυτά στάδια, ιδιαίτερο βάρος δίνεται στα φύλλα εργασίας και στα τεκμήρια τα οποία προκύπτουν. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα φύλλα εργασίας πρέπει να είναι σε αντιστοιχία με το πόρισμα του ελέγχου. Αυτά, αδιαμφισβήτητα, είναι και το τεκμήριο σε περίπτωση αμφισβήτησης του ελεγκτή. Έτσι τα τεκμήρια είναι απαραίτητα, μέσω παρατηρήσεων και υπολογισμών να είναι αποδεκτά για να στηρίξουν τον ελεγκτή. Η διεργασία αυτή συντελείται σε δύο φάσεις, το πρώτο της συλλογής των τεκμηρίων και το δεύτερο της αξιολόγησης αυτών.

2.4 Οι Κατηγορίες του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο ελεγκτής ανάλογα με τον παράγοντα που διαλέγει, διαμορφώνει την διάκριση των ελέγχων, όπως παρακάτω:

- Λειτουργικοί έλεγχοι

- Έλεγχοι αποδοτικότητας
- Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι
- Έλεγχοι Συμμόρφωσης
- Ειδικοί Έλεγχοι

2.4.1 Λειτουργικοί έλεγχοι

Με τον λειτουργικό έλεγχο γίνεται εξακρίβωση της ορθής λειτουργίας, συνολικά ή ειδικά, σε τμήματα της οικονομικής μονάδας και διαπιστώνεται αν ακολουθούνται καθολικά οι δεοντολογικές αρχές όπως και οι θεσμοθετημένοι λογιστικοί κανόνες.

2.4.2 Έλεγχος αποδοτικότητας

Ο έλεγχος αποδοτικότητας κατά βάση αποτελεί εργαλείο των εσωτερικών ελεγκτών καθώς πραγματοποιείται για να αποφανθεί αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των εργαζομένων.

2.4.3 Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος γίνεται σε μια οικονομική μονάδα, με σκοπό την ακριβή εικόνα των μεγεθών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίοι δηλώνουν την αληθινή θέση της εταιρίας. Με το εργαλείο αυτό γίνεται σαφής η εγκυρότητα και τελεσφορία του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης μονάδας.

2.4.4 Έλεγχος συμμόρφωσης

Ο έλεγχος συμμόρφωσης αποβλέπει στην προσαρμογή των ενδιαφερομένων μερών στις κοινά αποδεκτές αρχές και στους προσυμφωνημένους όρους.

2.4.5 Ειδικοί έλεγχοι

Ειδικός έλεγχος είναι εκείνος ο οποίος διενεργείται, με την προϋπόθεση ο ελεγκτής να μπορέσει να τον φέρει εις πέρας, χωρίς να περιλαμβάνεται κάποια από τις προηγούμενες κατηγορίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο αναπτύσσεται το περίγραμμα του εσωτερικού ελέγχου. Γίνεται μια εκτενής ανάλυση στην έννοια, την αναγκαιότητα, τα είδη, στον σκοπό του καθώς και στον ρόλο του. Τέλος, καταλήγουμε στο κατά πόσο είναι αποτελεσματικός και απαραίτητος ο εσωτερικός έλεγχος για μια οικονομική μονάδα.

3.2 Η Έννοια του Εσωτερικού Ελέγχου

Με τον όρο <<Εσωτερικός Έλεγχος>> (InternalAudit) εννοούμε την ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση της επάρκειας λειτουργίας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και τη συμβουλευτική παροχή προς τη διοίκηση , προκειμένου να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί στόχοι του φορέα-επιχειρήσεις, με το ελάχιστο κόστος. Να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων.

3.3 Τα Είδη του Εσωτερικού Ελέγχου

3.3.1. Γενικά

Ο εσωτερικός έλεγχος για την καλύτερη δυνατή απόδοσή του στην οικονομική μονάδα διακρίνεται ανάλογα με το τμήμα στις παρακάτω κατηγορίες:

- Λειτουργικοί (Functional Audits)
- Οικονομικοί και Λογιστικοί Έλεγχοι (FinancialAudits)
- Έλεγχος παραγωγής (ProductionsAudits)
- Διοικητικοί Έλεγχοι (ManagementAudits)

3.3.2 Λειτουργικοί έλεγχοι

Οι λειτουργικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία ενός τμήματος και αν τηρούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες. Σκοπός των λειτουργικών ελέγχων που γίνονται είναι να ανακαλύψουν κατά πόσο οι διαδικασίες στον τρόπο λειτουργίας του συστήματος διοίκησης έχουν θετικά αποτελέσματα κατά την υλοποίηση των αποφάσεων.

3.3.3 Οικονομικοί και Λογιστικοί έλεγχοι

Ο Οικονομικός ή Λογιστικός έλεγχος στοχεύει στην επαληθεση και στην εγκυρότητα των λογιστικών καταστάσεων της οικονομικής μονάδας. Ο λογιστικός έλεγχος συμπεριλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που

είναι απαραίτητες για την χρηματοδότηση της επιχείρησης, δηλαδή τα κεφάλαια που απαιτούνται για την ομαλή λειτουργία της. Σημαντικό ρόλο για την βιωσιμότητα της οικονομικής μονάδας ενέχει ο κίνδυνος χαμένων κεφαλαίων και ο πιστωτικός κίνδυνος. Η οικονομική μονάδα με γνώμονα την μείωση του χρηματοπιστωτικού κινδύνου αλλά και την κατάρτιση ορθών οικονομικών – λογιστικών καταστάσεων προχωρά στις παρακάτω κινήσεις :

- ❖ Έλεγχοι εξουσιοδοτήσεων και διαδικασιών, όπου διαπιστώνονται αν οι επενδύσεις είναι πάντα εντός του σχεδίου επέκτασης της επιχείρησης
- ❖ Έλεγχοι αξιολογήσεων και διαδικασιών, όπου κυρίως συγκρίνεται το κόστος των επενδύσεων με τις τρέχουσες αξίες και γίνεται συμφωνία των υπολοίπων βασικών λογαριασμών, δηλαδή του <<ταμείου>>, των «καταθέσεων» και των «δανείων»
- ❖ Έλεγχοι διαθεσίμων, συμμετοχών, καταθέσεων σε τράπεζες και δανείων, όπου διαπιστώνεται η ενημέρωση αυτών και η επιβεβαίωση των υπολοίπων της.

3.3.4 Έλεγχος παραγωγής

Ο έλεγχος παραγωγής είναι αυτός που πραγματοποιείται στον τομέα της παραγωγής της επιχείρησης. Στον τομέα αυτό, ο έλεγχος γίνεται με σκοπό

να εξεταστεί αν τηρούνται οι παραγωγικές διαδικασίες. Ειδικότερα, ο έλεγχος είναι συνεχής ώστε ο τρόπος εισαγωγής των πρώτων υλών στην παραγωγική διαδικασία να είναι ορθός, η ποιότητά τους υψηλή, ο τρόπος συσκευασίας πλήρης και η παράδοση – παραλαβή των προϊόντων συνεπής.

3.3.5 Διοικητικοί έλεγχοι

Ο Διοικητικός έλεγχος αποτελείται από τους κανόνες που θεσπίζει η διοίκηση, θεωρώντας επιτυχή την πορεία της εφόσον υπάρχει μεγιστοποίηση των κερδών της. Εν συνεχεία το όργανο που επιδεικνύει την αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας αλλά και τις σωστές οικονομικές – λογιστικές καταστάσεις είναι ο εσωτερικός ελεγκτής. Οι κανόνες αυτοί έχουν στόχο την ομαλή διοίκηση των τμημάτων, την αποτελεσματικότητα των εργαζομένων και την επίτευξη των στόχων σύμφωνα με τους σκοπούς της επιχείρησης. Τέλος, με κριτήριο πάντα το ανθρώπινο δυναμικό γίνονται προσπάθειες για ένα καλύτερο εργασιακό περιβάλλον αλλά και ακατάπαυστη κατάρτιση και εξέλιξη στα νέα δεδομένα που δημιουργούνται από τις διεθνείς οικονομικές συνθήκες.

3.4 Ο Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου

Με την θεσμοποίηση του εσωτερικού ελέγχου τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα (1920) παρατηρείται ριζική τροποποίηση στη δομή λειτουργίας και δραστηριότητας των οικονομικών μονάδων. Σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι η εξασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών προς τη διοίκηση μέσω επιστημονικών αναλύσεων, αποσκοπώντας στην διερεύνηση του συστήματος της και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων⁹.

Επίσης σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι η παροχή εξειδικευμένου και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη διοίκηση , μέσω αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου . Να βοηθά τα μέλη του οργανισμού γενικότερα , στην αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους , μέσω επιστημονικών αναλύσεων και αξιολογήσεων και παροχής σχετικών συμβουλών με το ελάχιστο κόστος. Διεξοδικά, κάποιες από τις κύριες λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου είναι:

- Τακτοποίηση σχέσεων και συναλλαγών με τρίτα πρόσωπα
- Τακτοποίηση του τρόπου λειτουργίας της επιχείρησης και διαπίστωση των αρχικών στόχων
- Προσδιορισμό της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία
- Μεθοδική παρατήρηση του επιχειρηματικού κινδύνου
- Διαπίστωση των επικερδών και ζημιογόνων λειτουργιών και μετατροπής αυτών που επιδέχονται διόρθωση
- Προσδιορισμό της πορείας των επενδύσεων
- Υπολογισμό του λειτουργικού κόστους των επιμέρους τμημάτων

---

⁹ Drogalas G, Karagiorgos T., Christodoulou P. and Euaggelidou A. (2006). "Theoretical approach in an internal control business: a conceptual framework and usability of internal audit in hotel business".

- Πάταξη των φαινομένων διαφθοράς (απάτη, κλοπή ή παραπλάνηση)
- Επαλήθευση της πλήρους στελέχωσης των τμημάτων και της πρόσφορης αξιοποίησης του προσωπικού
- Εγγύηση της βασιμότητας των οικονομικών καταστάσεων και βιβλίων
- Επιτήρηση της παραγωγικής αλυσίδας, της διαδικασίας αγορών και των όρων πωλήσεων και αγορών
- Κατοχύρωση της εξωτερικής εικόνας της επιχείρησης
- Ανάλυση και αποτίμηση διαδικασιών για την εξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία αποτείνονται στη διοίκηση ώστε να αμβλύνουν τυχόν αδυναμίες που επισημάνθηκαν
- Κατοχύρωση της αρτιότητας των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών αναφορών και στοιχείων
- Διαπίστωση ότι η επιχείρηση συνετίζεται με τους νόμους, τις συνθήκες και τα χρηματοοικονομικά όργανα

Επίσης ο εσωτερικός έλεγχος στοχεύει στην εξέταση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης καθώς και στην δημιουργία ενός ασφαλούς κλίματος τόσο για τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης όσο και για το ευρύτερο επιχειρησιακό περιβάλλον.

Ιδιαίτεροι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου είναι :

- ✓ Η δραστηριότητα των λογιστικών τμημάτων της μονάδας βάσει της σωστής πολιτικής της διοίκησης

- ✓ Το αξιοπρεπές αντίκτυπο της εσωτερικής κουλτούρας, ο προσδιορισμός του αποτελέσματος και η πληρότητα των καθεστώτων οργάνωσης και διοίκησης της μονάδας
- ✓ Ο εντοπισμός πιθανής αποτυχίας λόγω κλοπής ή απάτης στην οργάνωση
- ✓ Η υπόδειξη τρόπων βελτισποίησης και αποκατάστασης
- ✓ Η προβολή της τελεσφορίας της οικονομικής μονάδας¹⁰.

Συμπερασματικά κατανοούμε ότι ο εσωτερικός έλεγχος απαρτίζεται από όλους τους κανόνες και τις αρχές οι οποίες :

- i. Επιταχύνουν με πιστότητα τα λογιστικά και επιχειρηματικά δεδομένα
- ii. Κατοχυρώνουν την περιουσία της επιχείρησης από κάθε περίπτωση ζημιάς
- iii. Απαριθμούν την υπακοή των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων των τμημάτων της επιχείρησης προς το καθεστώς αυτό
- iv. Εκτιμούν την ωφελιμότητα των επιχειρηματικών κινήσεων

3.5 Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου

---

¹⁰ Drogalas G, Karagiorgos T., Christodoulou P. and Euaggelidou A. (2006). "Theoretical approach in an internal control business: a conceptual framework and usability of internal audit in hotel business".

3.5.1 Εταιρική διακυβέρνηση

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί ένα βασικό εργαλείο του εσωτερικού ελέγχου. Είναι ένα πλήθος κανόνων και αρχών, που ρυθμίζουν τη σχέση μεταξύ των εργαζομένων, των εργαζομένων με τη Γενική Συνέλευση καθώς και με τη Διοίκηση. Όπως ορίζει ο νόμος (Άρθρο 24, ν. 3371/05) στην Ελλάδα οι εισηγμένες εταιρίες ορίζουν μια τριμελή επιτροπή, εκλεγμένη από το διοικητικό συμβούλιο. Η επιτροπή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το τμήμα εσωτερικού ελέγχου, αποσκοπώντας στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με συνεχή επιμόρφωση, σύσταση επιτροπών για λήψη αποφάσεων εφαρμοσμένων θεμάτων αλλά και την ποιοτικότερη απασχόληση των εσωτερικών ελεγκτών.

3.5.2 Διαχείριση κινδύνου

Σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη της επιχείρησης αποτελεί ο προσδιορισμός του κινδύνου. Οι επιλογές που κάνει η επιχείρηση ενέχουν ρίσκο το οποίο αντικατοπτρίζεται στο εσωτερικό της. Μια πιθανή επενδυτική αποτυχία, στην περίπτωση μη λειτουργικού εσωτερικού συστήματος ελέγχου, προκαλεί επεκταμένες ζημιές, ενώ αντιθέτως ένα λειτουργικό εσωτερικό σύστημα ελέγχου καταφέρνει να περιορίσει την αποτυχία αυτή. Έτσι λοιπόν

για την πρόληψη των κινδύνων πρέπει κάθε κίνηση της επιχείρησης να αξιολογείται ώστε να αναγνωρίζονται και να ταξινομούνται το μέγεθος των κινδύνων.

3.5.3 Επικοινωνία εσωτερικού ελεγκτή με το Δ.Σ, τα υπόλοιπα τμήματα και τους εσωτερικούς συνεργάτες

Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι αυτός ο οποίος προφυλάσσει την συνέπεια και την επικύρωση των στοιχείων που προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να είναι ένα άτομο που να εμπνέει εμπιστοσύνη ώστε η συνεργασία με τους εξωτερικούς ελεγκτές να γίνεται αξιόπιστα. Αυτό προκύπτει ύστερα από ενδελεχή παρουσίαση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που διαθέτει η οικονομική μονάδα, ώστε να αποδειχθεί η καλορυθμισμένη πορεία της επιχείρησης.

Ένα μη καλά οργανωμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου οδηγεί τους εξωτερικούς ελεγκτές σε περαιτέρω διερεύνηση των αποδεικτικών που παρουσίασε η επιχείρηση ώστε να αποφανθεί αν η κατάσταση της επιχείρησης κρίνεται ικανοποιητική.

3.5.4 Στρατηγική εσωτερικού ελέγχου

Η διοίκηση της εταιρίας όπως και ο υπεύθυνος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, καθίστανται αρμόδιοι για τον τρόπο με τον οποίο θα προετοιμάσουν την λειτουργία και θα πλαισιώσουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Για την ομαλή λειτουργία του τμήματος είναι αναγκαίο να υπάρχει σύστημα κανονισμού, το οποίο πρέπει να ακολουθούν όλα τα μέλη της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

4.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται διερεύνηση των σχέσεων του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Έτσι εξετάζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές των δύο αυτών ειδών ελέγχου, καθώς και μελέτες οι οποίες στηρίζουν την αλληλεξάρτηση αυτών.

4.2 Ομοιότητες Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου

Οι κύριες ομοιότητες που παρατηρούνται μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου ταξινομούνται παρακάτω ως εξής:

- 1) Η διαδικασία τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού ελέγχου έχει θεσμοθετηθεί σύμφωνα με τη διεθνή ελεγκτικά πρότυπα. Έτσι και οι δύο έλεγχοι ακολουθούν τις καθιερωμένες αρχές κατά την πραγματοποίηση της ελεγκτικής διαδικασίας.

- 2) Για τους εξωτερικούς και για τους εσωτερικούς ελεγκτές, ιδιαίτερη καμπή είναι η ύπαρξη του επιχειρησιακού κινδύνου¹¹.
- 3) Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί και στους δύο το σύστημα εσωτερικού ελέγχου το οποίο διατηρεί η επιχείρηση.
- 4) Η αυτονομία είναι βασική προϋπόθεση του αντικειμένου τους.
- 5) Τα αποτελέσματα των ερευνών τους παρουσιάζονται μέσω των εκθέσεών τους.

4.3 Διαφορές Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου

Εκτός από τις ομοιότητες τα είδη αυτά του ελέγχου παρουσιάζουν και βασικές διαφορές, οι οποίες παρατίθενται παρακάτω:

- 1) Στόχοι. Για τον εσωτερικό ελεγκτή οι προοπτικές του βασίζονται στις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και στα επαγγελματικά πρότυπα. Εν αντιθέσει, οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι ανεξάρτητοι ως προς την επιχείρηση, όμως συνδέονται με αυτήν. Η ελεγκτική διαδικασία ακολουθείται για αυτούς σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.
- 2) Ισχύ λογιστικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει όλες τις συναλλαγές της επιχείρησης, ενώ ο εξωτερικός έχει ως αντικείμενο την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων και την επίβλεψη

---

¹¹ Sawyer, B. Lawrence (2003). Sawyer's Internal Auditing. The practise of Modern Internal Auditing, The Institute of Internal Auditors

για συνεχή αποδοτικότητα της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της επιχείρησης.

- 3) Πεδίο Εργασίας. Ο κύκλος εργασιών του εσωτερικού ελεγκτή καλύπτει την οργάνωση, την βελτίωση των διαδικασιών, την διαχείριση των κινδύνων και τις τεχνικές της εταιρικής διακυβέρνησης. Απεναντίας, οι αποκλειστικές εργασίες του εξωτερικού ελεγκτή είναι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις.
- 4) Διαφορετική προσέγγιση στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Η οπτική γωνία με την οποία οι εσωτερικοί ελεγκτές εστιάζουν σε ένα Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου είναι για την οργάνωσή του. Αντιθέτως οι εξωτερικοί ελεγκτές επιβλέπουν μόνο το τμήμα της οικονομικής διεύθυνσης του συστήματος.
- 5) Συχνότητα Ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται κατά τη διάρκεια όλης της διαχειριστικής χρήσης, για την ορθή λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Ωστόσο, ο εξωτερικός έλεγχος θεμελιώνεται σε ετήσια συχνότητα, για την εξακρίβωση των οικονομικών μεγεθών της επιχείρησης.
- 6) Ο κίνδυνος. Από την μία, ο εσωτερικός ελεγκτής ενέχει μεγαλύτερο κίνδυνο διότι είναι ο ρυθμιστής της πορείας της επιχείρησης. Από την άλλη, ο εξωτερικός ελεγκτής αντιμετωπίζει λιγότερο κίνδυνο αφού η εργασία του αποπερατώνεται με τη χρήση στοιχείων που του παρέχει ο εσωτερικός ελεγκτής.
- 7) Αξιολόγηση παραγόντων κινδύνου. Ο εσωτερικός έλεγχος ακολουθεί τους παρακάτω παράγοντες κινδύνου :

- Δεξιότητες και εχεμύθεια από το προσωπικό

- Μέγεθος, ρευστότητα και αύξηση του όγκου των συναλλαγών
- Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία
- Τα πορίσματα των προηγούμενων διενεργουμένων ελέγχων
- Αποδοτικότητα και πληρότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου
- Προσαρμογή σε νέα οικονομικά δεδομένα
- Κατανόηση των πορισμάτων του λογιστικού ελέγχου και προσπάθεια διόρθωσης με κατάλληλα μέτρα.

Αντίθετα, ο εξωτερικός έλεγχος υιοθετεί, το μόνο παράγοντα που θα μπορούσε να επέμβει στην ελεγκτική διαδικασία, τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

4.4 Πρακτικές Μελέτες της Αλληλεξάρτησης Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου

Στην ενότητα αυτή, παρουσιάζονται οι σχετικές μελέτες οι οποίες έγιναν ώστε να δηλωθεί η αλληλεξάρτηση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Για την διευκόλυνση του έργου των εξωτερικών ελεγκτών είναι απαραίτητη η ένδειξη εμπιστοσύνης στους εσωτερικούς ελεγκτές, καθώς από θέση οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι αυτοί οι οποίοι κρίνουν την ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Έτσι όπως αναφέρουν οι Ward&Robinson¹² , η

---

¹²Ward, D. D. and Robinson, J.C. (1980). "Reliance on internal auditors", Journal of Accountancy.

εμπιστοσύνη και η στήριξη των εξωτερικών ελεγκτών από τους εσωτερικούς είναι αναγκαίο να αυξάνεται με το πέρασ του χρόνου.

Ο Brown¹³ προχώρησε στην μελέτη του ίδιου θέματος εξετάζοντας το μέσα από εκτενής έρευνα, της οποίας τα αποτελέσματα προέκυψαν από την συμμετοχή εξωτερικών ελεγκτών, αναφορικά με τα στοιχεία που επηρεάζουν την κρίση τους για την βασιμότητα του εσωτερικού ελέγχου.

Ο Wallanse¹⁴ σε έρευνα που διεξήγαγε, αναφέρει την επιρροή του εξωτερικού στην λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Τα κύρια πορίσματα συνδέονταν με τις νέες μεθόδους του εσωτερικού ελέγχου, οι οποίες είχαν γίνει απαραίτητες, ενώ παράλληλα οι εξωτερικοί ελεγκτές βελτίωσαν την σχέση εμπιστοσύνης με τους εσωτερικούς ελεγκτές.

Οι Reinsteinetal¹⁵ υλοποίησαν μία έρευνα σύμφωνα με την οποία επιμεριζόταν η σχέση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου σε τέσσερις ομάδες:

- Διευθυντής εσωτερικού ελέγχου
- Διευθυντής οικονομικών
- Επιτροπή ελέγχου
- Εξωτερικός ελεγκτής

Μέσω της έρευνας αυτής εξήχθη ένα νέο πλαίσιο εργασίας για τους εξωτερικούς ελεγκτές, οι οποίοι κάνοντας χρήση των αποτελεσμάτων της

---

¹³ Brown R.P. (1983). "Independent auditor judgment in the evaluation of internal audit functions"

¹⁴ Wallace W. (1984). Time Series Analysis of the Effect of Internal Audit Services on External Audit Fees

¹⁵ Reinstein, A., Lander, G. H. and Gavin, T.A. (1994). "The External Auditor's Consideration of the Internal Audit Function".

λειτουργίας του εξωτερικού ελέγχου κατέληξαν στην προσαρμογή του κύκλου εργασιών τους με αυτόν του εσωτερικού ελεγκτή.

Η πιο πρόσφατη μελέτη σχετικά με τη σχέση του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου, ήταν των Goodwin&Kent . Από την έρευνα προέκυψε ότι είναι απαραίτητη η αύξηση ποιοτικών εξωτερικών ελέγχων τόσο από την επιτροπή ελέγχου όσο και από τις επιχειρήσεις, αποσκοπώντας στην επιτομή των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Τέλος, από τις μελέτες αυτές διαφαίνεται η αλληλεξάρτηση εσωτερικού – εξωτερικού ελέγχου, η οποία είναι απαραίτητη για την ισχυροποίηση του εξωτερικού ελέγχου και της επιχείρησης.

4.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΕΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

4.5.1 Εσωτερικός Έλεγχος και Ορκωτός Ελεγκτής

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης από τον ορκωτό ελεγκτή αναφέρεται σαφέστατα στη διεθνή ελεγκτική βιβλιογραφία , καθώς και στα ελεγκτικά πρότυπα που έχουν νομοθετηθεί από το 1979 για χρήση από ορκωτούς λογιστές στην Ελλάδα. Η ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου αφορά άμεσα την διοίκηση της επιχείρησης διότι το επίπεδο και η

αποτελεσματική λειτουργία του ενδιαφέρει σοβαρά τον εξωτερικό ελεγκτή ώστε να γνωρίζει αν μπορεί να στηριχθεί στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Η σημασία της ύπαρξης αξιόπιστου συστήματος εσωτερικού ελέγχου από τη μεριά του εξωτερικού ελεγκτή είναι να διαβεβαιώσει ότι τυχόν λάθη και ατασθαλείες , οι οποίες είναι δυνατόν να επηρεάσουν την αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος και των οικονομικών στοιχείων που προέρχονται από αυτό, μπορούν να ανακαλυφθούν εγκαίρως. Στην αντίθετη περίπτωση , ο εξωτερικός ελεγκτής θα είναι υποχρεωμένος να καταφύγει στην εφαρμογή επιπρόσθετων ελεγκτικών διαδικασιών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κακής λειτουργίας ή της μη ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Τέλος, από τη μεριά του ορκωτού ελεγκτή απαιτείται άριστη γνώση των διαδικασιών του εσωτερικού ελέγχου για τη μελέτη και την τυχόν αξιολόγηση του.

4.5.2 Σκοπός της αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου από τον Ορκωτό Ελεγκτή

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου από τον ορκωτό ελεγκτή έχει ως βασικό σκοπό την διαμόρφωση γνώμης στο κατά πόσο μπορεί να βασιστεί στην ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου με σκοπό , αναλόγως με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, τη χρησιμοποίηση του λογιστικού συστήματος και των επιμέρους λειτουργιών των εσωτερικών ελεγκτών.

Το εύρος και η τελική μορφή του ελέγχου θα εξαρτηθεί άμεσα από τον βαθμό αξιοπιστίας που έχει ο ορκωτός ελεγκτής για το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Εκτός από την χρησιμοποίηση της αξιολόγησης του εσωτερικού ελέγχου , ο ορκωτός ελεγκτής εκμεταλλεύεται τη μελέτη του εσωτερικού ελέγχου για την ανακάλυψη τυχόν ατασθαλειών και απάτης

4.5.3 Διαμόρφωση του Ελέγχου απο τον Ορκωτό Ελεγκτή βάσει της αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο ορκωτός ελεγκτής αυτό που επιθυμεί και ελπίζει σε κάθε έλεγχο είναι στην ύπαρξη σωστού λογιστικού συστήματος ώστε να μπορεί να επαληθεύσει με μεγαλύτερη εγκυρότητα τα αποτελέσματα του εσωτερικού ελέγχου όπως επίσης και να τον βοηθήσει αντίστοιχα στη ανακάλυψη τυχόν ανυπαρξίας και αναποτελεσματικότητας της αξιολόγησης του εσωτερικού ελέγχου.

Στη περίπτωση που ο ορκωτος ελεγκτής επωφεληθεί από την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου θα διεκπεραιώσει τον εξωτερικό έλεγχο σθνοτότερα και οικονομικότερα .Αντίθετα , στις περιπτώσεις κακής λειτουργίας των συστημάτων θα χρειαστεί περισσότερος

χρόνος και σίγουρα εφαρμογή εκτενέστερων λογιστικών και ελεγκτικών συστημάτων , των οποίων το επιπλέον κόστος ο ορκωτός ελεγκτής θα το συμπεριλάβει στην αμοιβή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επιστήμη της Ελεγκτικής θεωρείται απαραίτητη για την σωστή λειτουργία των επιχειρήσεων, τον οργανισμών αλλά και του δημοσίου τομέα. Με βάση τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό, ότι λόγω της συνεχούς εξέλιξη των οικονομικών δεδομένων, δημιουργούνται όλο και περισσότερες απαιτήσεις και υποχρεώσεις. Ο ανταγωνισμός που επικρατεί λόγω της παγκοσμιοποίησης των αγορών δημιουργεί κίνητρα για αποτελεσματικότερη διοίκηση και έλεγχο των οικονομικών μονάδων.

Για την σωστή λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας χρειάζεται ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου το οποίο θα είναι το κύριο χαρακτηριστικό των ρυθμιστικών αρχών και κανόνων που την διέπουν. Με την σωστή λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου οργανώνονται οι αναπτυξιακοί στόχοι της επιχείρησης καθώς επίσης διασφαλίζεται η περιουσία της αλλά και η αποφυγή της απο κινδύνους.

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι ένα θεσμοθετημένο, αναγκαίο και ανεξάρτητο σύστημα το οποίο προχωρά σε ένα λεπτομερειακό έλεγχο για την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών μεγεθών μιας οικονομικής μονάδας. Ο αντικειμενικός ρυθμιστής δηλαδή ο εξωτερικός ελεγκτής είναι αυτός που λειτουργεί σε μια επιχείρηση, ως ο απαραίτητος παραγόντας για την καταστολή ενδεχόμενων σφαλμάτων ή απατών των οικονομικών της στοιχείων.

Τέλος παρατηρούνται οι διαφοροποιήσεις όπως και οι ομοιότητες του εσωτερικού ελέγχου με τον εξωτερικό έλεγχο όπως επίσης και η αξιολόγησή τους με αποτέλεσμα την αναγκαιότητα και των δύο για την ορθή λειτουργία της επιχείρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Γρηγοράκος, Θ.**, (1989), Γενικές Αρχές Ελεγκτικής, Εκδ. ΟΠΑ. Αθήνα
- Δρογαλάς, Γ., Φωτιάδης, Θ. και Σουμπενιώτης, (2006).** Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου: Θεωρητική Προσέγγιση και Πραγματική Μελέτη Περίπτωσης, Διοικητική Ενημέρωση, 32,
- Καζαντζής, Ι.Χ.** (2006). Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος. Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων, εκδόσεις Business Plus A.E., Πειραιάς.
- Κάντζος, Κ. και Χονδράκη, Α.** (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική II, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αθήνα.
- Καραμανής, Κ.** (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, εκδόσεις Μέμφις ΑΕ, Αθήνα.
- Μπαμπινιώτης, Γ.** (2002). Λεξικό της ελληνικής γλώσσας. 2η Έκδοση, Αθήνα
- Παπαδάτου, Θ.** (2005). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών, Β., εκδόσεις Σακούλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.
- Παπαδάτου Θ.** (2005), Εσωτερικός-Εξωτερικός Έλεγχος Ανωνύμων: Εφαρμογές Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, Έλεγχος διαχείρισης, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
- Παπούλιας, Γ.** (2002). Χρηματοοικονομική Διοίκηση (Financial Management): Πέμπτη Έκδοση. Εκδόσεις “Παλλάδιον” Αθανασίου
- Τσακλάγκανος, Α.** (2005). Ελεγκτική, εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη
- Φίλος Ι,** (2004). Εσωτερικός έλεγχος στα Τραπεζικά Ιδρύματα, Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Φλιτούρης, Α.** (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος, Θεσσαλονίκη.

ΞΕΝΗ

Brown R.P. (1983). "Independent auditor judgment in the evaluation of internal audit functions", *Journal of Accounting Research*,.

Meigs, Walter. B., Larser, E.John, and Meigs Robert F. (1984). Ελεγκτική, Μετάφραση Θ. Διαμαντόπουλος- Ι. Ταλαρούγκας, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Drogalas G, Karagiorgos T., Christodoulou P. and Euaggelidou A. (2006). "Theoretical approach in an internal control business: a conceptual framework and usability of internal audit in hotel business",.

Goodwin, J. and Kent, P. (2006). "Relation Between External Audit Fees, Audit Committee Characteristics and Internal Audit", *Accounting and Finance*.

Karagiorgos, T., Drogalas, G., Christodoulou, P. and Pazarskis, M. (2006). "Conceptual framework, development trends and future prospects of internal audit: Theoretical approach", 5th Annual Conference Hellenic Finance and Accounting Association (H.F.A.A.), Thessaloniki, Greece, Conference Proceedings.

Reinstein, A., Lander, G. H. and Gavin, T.A. (1994). "The External Auditor's Consideration of the Internal Audit Function"

Smith, A. (1838). *The Wealth of Nations*, (1991 ed.), Amherst, Prometheus Books.

Sawyer, B. Lawrence (2003). *Sawyer's Internal Auditing. The practise of Modern Internal Auditing*, The Institute of Internal Auditors, 5th ed.

Wallace W. (1984). *Time Series Analysis of the Effect of Internal Audit Services on External Audit Fees*, IIA Inc., Altamonte Springs FL.

Ward, D. D. and Robinson, J.C. (1980). "Reliance on internal auditors", *Journal of Accountancy*.

Weizhong C. and Shourong S., 1997, Unification of Independence, Authoritativeness and Efficiency-Organizational Form of Internal Audit.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://www.e-forologia.gr>

https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

<http://www.soel.gr/el/>